

අනගුණදපණ කෘතිය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්
[An Investigational Study on Anganagunadapana]

Nalaka Jayasena¹

Abstract

"Anganagunadapana," a unique poetic composition printed in 1894 in Balapitiya, Galle, previously known as Welithota, is a literary gem that reflects the era's societal attitudes towards women. The title is translated to "The Mirror of Women's Virtues," the authorship is attributed to N. Catherine Silva, also known as Welithara Iskole Hamine. However, the information about her remains scarce, making her contributions all the more enigmatic and precious. This poetic work was created in response to "Virathiviwadaya," a text that propagated anti-women ideologies, whose origins remain unclear. Silva's collection of 62 poems stands as a rebuttal to these misogynistic views, weaving together influences from Buddhist and Christian thought, along with classical Sinhalese literature. Her integration of diverse literary traditions highlights the depth and complexity of her arguments

against prevailing sexist norms. At a time when feminist ideologies had not yet gained traction in Sri Lankan society, Silva's efforts were pioneering. Her work not only challenged the entrenched male perspectives about women but also reflected the colonial period's impact on gender roles within the local context. Despite its significance, Silva's literary contributions have not been extensively discussed within academic circles. This paper aims to rectify this oversight by examining how "Anganagunadapana" meticulously challenged prevailing male attitudes about women. Employing a qualitative research methodology and conducting a comprehensive library survey, this study underscores the enduring relevance of Silva's work. It concludes that her poetic endeavors effectively fulfilled her intention of defending and illustrating the virtues of women, thereby contributing valuably to the feminist discourse of her time.

Keywords: Anganagunadapana, Colonial Era, Feminism, N. Katherin Silva, Welithota

1. Independent Researcher.

E-mail: nalakadhamma@gmail.com <https://orcid.org/0000-0001-8274-7260>

Received: 20 July 2024, Accepted revised version: 20 Dec. 2024.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Share A like 4.0 International License.

සාරසංක්ෂේපය

අගනගුණදපණ යනු ක්‍රි.ව. 1894 දී එදා වැලිතොට නමින් හැඳින්වූ වර්තමානයේ ගාල්ල බලපිටියේ මුද්‍රණය කරන ලද දුර්ලභ කාව්‍ය ග්‍රන්ථයකි. කෘති නාමයේ අර්ථය වන්නේ කාන්තාවන්ගේ ගුණ නමැති කණ්ණාඩිය යි. එහි කතුවරිය එන්. කැතරින් සිල්වා හෙවත් වැලිතර ඉස්කෝලෙ හාමිනේ වන අතර ඇය ගැන තොරතුරු ද අවම ය. එම කෘතියේ අරමුණ වූයේ විරතිවිවාදය නමැති අප නො දන්නා කෘතියක් මගින් කාන්තාවන්ට එරෙහි ව ගොඩනැගූ තර්කවලට පිළිතුරු දීම ය. මෙම පත්‍රිකාවෙන් සාකච්ඡා කරනු ලබන්නේ එන් කැතරින් සිල්වාගේ සාහිත්‍ය කෘතියෙන් කාන්තා විරෝධී දෘෂ්ටි නිශේධනය කළේ කෙසේ ද යන්න යි. එමගින් කාන්තාව කෙරෙහි යටත්විජිත ශ්‍රී ලංකා සමාජයේ තිබූ ආකල්ප ද හෙළි වෙයි. ඇය තම කාව්‍ය කෘතියට බොහෝ සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය යොදා ගෙන ඇත. මෙහි කවි 62ක් ඇති අතර බෞද්ධ හා කිතුනු මෙන් ම සම්භාව්‍ය සිංහල සාහිත්‍යයේ ආභාසය එහි ඇතැම් කවිවල දැකිය හැකි ය. ඒ කාලයේ ස්ත්‍රීවාදය ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රචලිත ව නො තිබුණ නමුත් ඇයගේ උත්සාහයට සුවිශේෂ අගයකින් යුතු වන අතර එය ශාස්ත්‍රීය ලෝකයේ මැනවින් සාකච්ඡාවට තකු ව නැත. එබැවින් මෙම පර්යේෂණ පත්‍රිකාවෙන් අගනගුණදපණ ඔස්සේ කාන්තාව කෙරෙහි පුරුෂ ආකල්ප සුක්ෂ්ම ව අභියෝග කළ ආකාරය විභාග කෙරේ. මේ අධ්‍යයනය ගුණාත්මක ක්‍රමවේදයට සිදු කළ අතර මූලික ව ම දත්ත සොයා ගත්තේ පුස්තකාල අධ්‍යයනයෙනි. කිවිදියගේ අරමුණ තම නිර්මාණයෙන් ඉටු වී ඇති බව මෙහි නිගමනය යි.

මුඛ්‍ය පද: අගනගුණදපණ, එන්. කැතරින් සිල්වා, යටත්විජිත සමය, වැලිතොට, ස්ත්‍රීවාදය

හැඳින්වීම

භාෂාවේ උත්තම ඵලය වන සාහිත්‍යයට අනුභූති වන ප්‍රපංච අතර සමාජීය කරුණු ද ඇතුළත් විය යුතු ය. මානව සමාජය විෂයක ස්ත්‍රීපුරුෂ ලිංග භේදය (Sex) සහ ස්ත්‍රීපුරුෂ සමාජභේදය (Gender) විශ්වීය ලෙස සාහිත්‍ය නිර්මාණකරණයට පාදක වී ඇත. එනමුදු ලෝකයේ පුරුෂකේන්ද්‍ර ආධිපත්‍ය හේතුවෙන් සාහිත්‍ය ලෝකයේ ස්ත්‍රීයට හිමි ආස්ථානය පිළිබඳ ව ද සමාජ කතිකාවක් දැකිය හැකි ය. සිංහල සාහිත්‍යයේ ද සම්භාව්‍ය සහ නූතන යුගද්වයෙහි ම ද එකී කතිකාව පැන නැඟී ඇත. ක්‍රි.ව. 1894 දී පමණ වැලිතොට (වර්තමාන බලපිටිය) මුද්‍රණාලයකින් ප්‍රකාශයට පත් ව ඇති අගනගුණදපණ නමැති කුඩා කෘතිය ස්ත්‍රීයට එදිරි ව රචිත විරතිවිවාදය නම් කෘතියකට පිළිතුරු සපයන කෘතියකි. මෙවන් කෘතියක් බිහි වීම මගින් පැහැදිලි වන්නේ ස්ත්‍රීය කෙරෙහි සිදු වන නිග්‍රහ ඉවසා සිටීම වෙනුවට ඒවාට ප්‍රත්‍යක්තර දෙමින් ස්ත්‍රීත්වයට හිමි තැන ලබා දීම පිළිබඳ ඇගයුම් හා ආකල්ප ක්‍රි.ව. 1800 අගභාගයේ ද මෙරටෙහි පැවතුණු බව සපථ කරමින් ස්ත්‍රීවාදය හෙවත් ස්ත්‍රීයට හිමි ආස්ථානය ලබා ගැනීමට අදාළ ව්‍යාපාර හෝ අදහස් පිළිබඳ කිසිදු අවබෝධයක් නො තිබුණු තත් කාලීන ලංකා සමාජයේ ස්ත්‍රීය විෂයක දැක්වූ ආකල්ප කවරේ ද යන්නත් මේ කෘතිය පරිශීලනයෙන් විශද කර ගත හැකි ය.

සාහිත්‍ය විමර්ශනය

අගනගුණදපණ කෘතිය පිළිබඳ විවරණය කළ පූර්ව සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය ඉතා විරල ය. ඒ පිළිබඳ ශාස්ත්‍රාලයීය වශයෙන් විග්‍රහකොට ඇත්තේ අර්ජුන පරාක්‍රම විසින් ය. ඔහු නිර්ප්‍රභූ අධ්‍යයන සම්මන්ත්‍රණයකට 1992 වසරේ දී The Case of the Missing Author : Seeing Through Transparency in a Women’s Text නමින් නිබන්ධයක් ඉදිරිපත් කොට ඇත. එය අන්තර්ධාන කර්තෘවරියක් පිළිබඳ ව නඩු නිමිත්තක් : ස්ත්‍රී පඨිතයක විනිවිදභාවය

මැයෙන් ප්‍රවාද ජනවාරි-පෙබරවාරි 2011 කලාප අංක 31 ට සිංහල භාෂාවෙන් ඔහු විසින් ම පරිවර්තනය කොට ඇත. කෙසේ වෙතත් එහි මේ කෘතිය කතුවරයා සොයාගත් ආකාරය දක්වා ඇත්තේ මෙසේ ය.

අගනගුණදපණ හෙවත් ස්ත්‍රීන්ගේ සද්ගුණ පිළිබිඹු කරන කන්තාවිය නම් පොත එවකට සිංහලයන්ගේ සාහිත්‍යික හදවත ලෙස සැලකුණු ගාල්ල නගරය සමීපයේ වැලිතරදී 1894දී එහි කර්තෘ තැන්පත් ඇත්. කැතරින් ද සිල්වා භාමිනේ විසින් රචනා කොට විද්‍යාරත්නකාර මුද්‍රණාලයේ මුද්‍රණය කරවා පළ කරන ලද්දකි. පිටු 16 පුරා විහිදුණු සිව්පද 62 සමන්විත මෙම කවි පොත් පිංච ශෝභන ලෙස මුද්‍රණය කරන ලද පටිතයක් නො වේ. මෙම පොත් පිංචේ පිටපතක් ලන්ඩනයේ බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාර පුස්තකාලයේ තබා තිබේ. එම පොතේ මුද්‍රණ දෝෂ බොහොමයක් දක්නට ලැබෙන අතර සමහර කොටස් කියැවීමට ද අපහසු ය (පරාක්‍රම 2011).

පරාක්‍රම විසින් නිර්ප්‍රභූ අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය භාවිත කරනු ලැබ පර්යේෂණනාත්මක ඇසකින් රචනා කොට ඇති එම පර්යේෂණ පත්‍රිකාව මෙම පර්යේෂණයෙහි ලා අගනගුණදපණ විවේචනයට ආලෝකයක් විය.

තිස්ස කාරියවසම් විසින් 1973 දී ආචාර්ය උපාධියට එංගලන්තයේ ලන්ඩන් විශ්වවිද්‍යාලයට ඉදිරිපත් කළ නිබන්ධය වූ Religious Activities and the Development of a new poetical tradition in Sinhalese 1852-1906 හි මෙම කෘතිය සහ එහි කතුවරිය පිළිබඳ මෙසේ සටහන් කරයි.

Women in the Sinhalese society were a less respected group, neglected by poets and literary men; they were victimised and succumbed to disgrace on account of their alleged feebleness, stupidity and wickedness, but at this time a few poets

and also poetesses have eulogised women as intelligent personalities. Angana Guna Dapana of N.C. Silva Hamine, was printed in 1894. The poetess, who could not bear the humiliation and accusations levelled against women in most places, went far beyond the limits of decency. She even said that if she were appointed as the creator of the world she would create the male organ between the mouth and nose (Kariyawasam 1973).

කාරියවසම්ගේ ඉහත ප්‍රකාශයෙහි සංකීර්ණය වන්නේ සිංහල සමාජය විෂයක කාන්තාව අරභයා තිබූ ආස්ථානය සතුටුදායක නො වන නමුත් කතුවරිය විසින් ස්ත්‍රීය දෙසට ඇති ජීවිතය නො ඉවසා ඇති බව යි. ඇය ලෝකයේ නිමැවුම්කරුවා නම් මිනිසාගේ ජනනේන්ද්‍රිය ඔහුගේ මුව හා නාසය මධ්‍යයෙහි තබන බව පවසා ඇති බව කාරියවසම් විශේෂයෙන් ම පැවසීමෙන් අදාළ කතුවරිය සතු ව පුරුෂයන් විසින් ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි එල්ල කරන විවේචන කෙරෙහි තිබූ දෘඩ ආවේගය මතු කොට ඇති බව ද මෙයින් ප්‍රකාශිත වේ.

Women attitudes in poems “Keul Rodi Kolama” in its Historical context නමැති පර්යේෂණ පත්‍රිකාවේ දී රමේෂා ජයනෙත්ති අගනගුණදපණ රචිකාව ජීනාමුලික වත්මන් සමාජ ඇගයුම්වලට අභියෝග කළ වීර කාන්තාවක ලෙස හඳුන්වයි. ඔලගන්වන්නේ වන්දසිරි හිමි රචිත The poetical works and the poetic language during the British period in Sri Lanka නමැති පත්‍රිකාවේ ද අර්ජුන පරාක්‍රම උපුටමින් අගනගුණ කෘතිය ඔස්සේ යටත්විජිතාචාරණය ගැන පුළුල් ව සාකච්ඡා කර ඇති බවත් තම අදහස් ඉදිරිපත්කරණයේ දී ඇය නිර්භීත වී ඇති බවත් දැක්වෙයි.

අර්ජුන පරාක්‍රම තම ලිපියට සදය මූලාශ්‍රය කරගන්නා ලක්ෂ්මී ද සිල්වාගේ අප්‍රකාශිත

STATEMENT OF BOOKS PRINTED IN CEYLON AND REGISTERED
UNDER ORDINANCE No. 3 OF 1885.

FOR THE QUARTER ENDED DECEMBER 31, 1884.

ජායාරූපය 01

නිබන්ධයක් වන N Catherine Silva Hamine : Poet and Polemicis අත් පිටපත මෙහි කතුවරිය පාදක කරගෙන ලියුවක් වන නමුත් එම මූලාශ්‍රය අපට හමු නො වී ය.

ඉස්කෝලෙ භාමිනේගේ අගනගුණදපණ සොයා ගත්තෙමි මැයෙන් රචනා කරන ලද ලිපිය මෙම කෘතිය අරභයා පුවත්පතක පළ වූ මුල් ම ලිපිය විය යුතු ය. එම ලියුම්කරු

PART I.—CEYLON GOVERNMENT GAZETTE [SUPPLEMENT]

STATEMENT OF BOOKS

The Title of the Book and the Contents of the Title Page, with a translation into English of such Title and Contents when the same are not in the English Language.	The Language in which the Book is written.	The name of the Author, Translator, Editor, or Editor of the Series, or any person named.	The Subject.	The place of Printing.	The place of Publication.
1744. Kala Vidya ...	Sinhalese	Mahatma Sudhita Prasad	Medical treatise	Columbo	Columbo
1745. Mahabharatam ...	Tamil and Sinhalese	Peluram Ram. nanda Swamin	History of the Mahabharata	do.	do.
1746. Methodist College Magazine for August and September, 1884, Vol. VII., Nos. 1 and 2	English	H. Hartley	School magazine	Galle	Galle
1747. Kawan Mahitana ...	Sinhalese	J. D. Thomas	The life of St. Anas	Columbo	Penningsham
1748. The Parcel, Vol. I., No. 1	English	A. de Alenc	College news	do.	Columbo
1749. Supra Vidanti Vidhanga ...	Tamil	Ponnala Venkateswaraiah	Obituary of Buddha's body	Anulapagoda	do.
1750. The Seven Days' Creation of the World	Sinhalese	H. Hewelle Unwin	An account of the creation	Columbo	do.
1751. Mala-Nimbanapala ...	do.	A. de Silva	Companion, &c.	do.	do.
1752. Koral-mali Tappala ...	do.	W. D. C. Fernando	Quarantine	—	—
1753. Nityakalpanapala ...	do.	H. A. Layton	Teachings of the Bible	do.	Maha's
1754. Angana Dasa Dipasa ...	do.	H. C. Silva	On women	Wellers	Wellers
1755. Report of the Ceylon Chamber of Commerce	English	C. E. H. Symcox	Minutes and correspondence	Columbo	Columbo
1756. Life and Works for November, 1884 (Ceylon Supplement)	do.	Rev. A. Pees	Protestant notices	do.	do.
1757. do. for October, 1884 (Ceylon Supplement)	do.	do.	do.	do.	do.
1758. The Parcel, Vol. II., No. 1	do.	A. de Alenc	College news	do.	do.
1759. Palarali Karavi Samaya ...	Sinhalese and Tamil	—	Buddhism	do.	Maha's
1760. St. James's Account	Tamil	Peter	History of St. James	Jaffa	Jaffa
1761. Tree and Hills ...	Sinhalese	H. T. de Silva	History	Columbo	Columbo
1762. Merchant of Venice	do.	H. J. Parson	do.	do.	do.
1763. The Dutch Question	English	H. A. P. Saldernburg	The Dutch question	do.	do.

ජායාරූපය 02

එම කේ බන්දුල හරිශ්චන්ද්‍ර විසින් 2024 ඉදි ලංකා පරිපාලන සේවයේ නිලධාරියෙකු මැයි 05 දා ඉරුදා අරුණ පුවත්පතට වැලිතර ලෙස ගාල්ල කවිචේරියේ සේවය කරන

අතරතුර විශ්වවිද්‍යාල උපාධි අපේක්ෂකයන් පිරිසක් පැමිණ අඟනගුණදපණ කෘතිය සහ වැලිතර ඉස්කෝලෙ භාමිනේ ලේඛිකාව පිළිබඳ විමසා ඇති අතර ඒ ගැන තොරතුරු නො වූ කල ඔහු කාලිංග ටියුඩර් සිල්වා මාර්ගයෙන් පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලයෙන් සොයා ගත් ලන්ඩනයේ සිට ගෙන එනු ලැබූ අඟනගුණදපණ කෘතියේ ඡායා පිටපතෙන් ගෙන්වා ගත් පිටපතක් ඇසුරෙන් එම ලිපිය රචනා කොට ඇත.

මේ කෘතියේ මුල්පිටපතක් ශ්‍රී ලංකාව ඇති බවට අධිලේඛනාගාරගත සාක්ෂියක් නොමැත. එහෙත් ශ්‍රී ලංකාවේ මුද්‍රිත හා 1885 දරන යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද ග්‍රන්ථයන් ශීර්ෂයෙන් 1874 වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකා ගැසට් පත්‍රයේ 2754 දරන අංකය යටතේ

මෙම ග්‍රන්ථයේ නාමයත් කතුවරියගේ නමත් එය කාන්තාව පිළිබඳ වැලිතර දී මුද්‍රණය කොට ප්‍රකාශ කොට ඇති බවට දක්වා ඇත්තේ මෙසේ ය.

පර්යේෂණ ගැටලුව

අඟනගුණදපණ කෘතිය ස්ත්‍රීය තත්කාලීන ව මුහුණ දුන් සමාජ පීඩනයේ භාව විශෝධනයක් ද යන්න මෙහි ලා පර්යේෂණ ගැටලුව වන අතර එය විසර්ජනය සඳහා උපන්‍යාසය ලෙස යොදා ගැනෙන්නේ අඟනගුණදපණ යනු ස්ත්‍රීයගේ නිර්දේශභාවය තහවුරු කරන්නට ගත් උත්සාහාත්මක පරීක්ෂණයක් ය යන්න යි.

පර්යේෂණ අරමුණ

අඟනගුණදපණ කෘතිය සිංහල බෞද්ධ සමාජයක ලියැවෙන්නකි. බුදුදහම කාන්තාව පහත් කොට නො සලකන අතර සිංහල බෞද්ධ සමාජයේ පුරුෂාර්ථ බුදුදහමේ ආභාසයෙන් සැකසී ඇත. මේ කෙටි පර්යේෂණ පත්‍රිකාවේ අරමුණ වන්නේ අඟනගුණදපණ කෘතිය රචනා කරමින් තත් කතුවරයා (කතුවරිය) සමාජීය වශයෙන් මස්තකප්‍රාප්ත කර ගත් වේෂ්ඨා කවරේ ද? යන්න විභාගය යි.

අඟනගුණදපණ
සියලු ස්ත්‍රීන්ට අභූතයෙන් ගරභා කරණ ලද
විරතිවිවාදය
නැමැති පොතට උත්තරවශයෙන්
අලංකාරශාස්ත්‍රාචාර්ය
බී.ඩී.ඇස්. විජයරත්න මහාත්මයාගෙන්
ගුරුපදේශලත්
ඇත්. කැතරින් සිල්වා භාමිනේ විසින් විරචිතයි.
බී. ඩී. ඇස්. විජයරත්න මහාත්මයා විසින්
වැලිකොට
විද්‍යාරත්නාකර
යන්ත්‍රාලයේ මුද්‍රිතයි

මේ අනුව තහවුරු වන්නේ කෘතිය හා කතුවරයා පිළිබඳ පූර්ව විමර්ශන ඉතා අවම බව යි.

පර්යේෂණයේ වැදගත්කම

අඟනගුණදපණ කෘතිය මෙරට බොහෝ දෙනා අතර අප්‍රකට කෘතියක් වන අතර

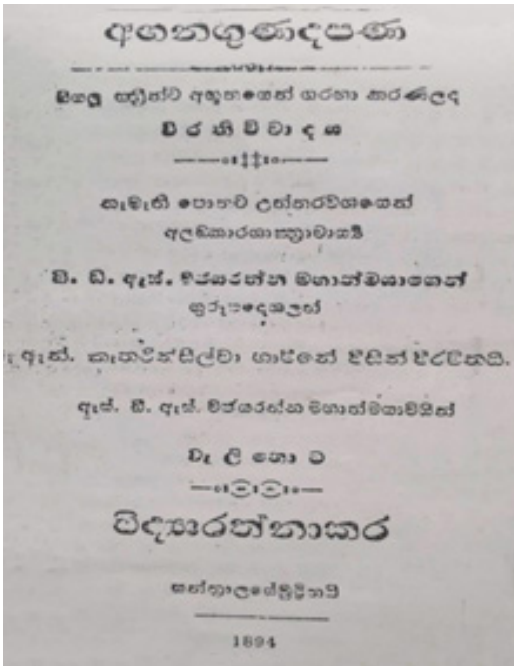
එය සොයා ගැනීම පවා දුෂ්කර විය. කෘතිය පිළිබඳ සිංහල සාහිත්‍ය විෂයක හා වර්තමාන සමාජයේ කතිකාවක් ඇති කරනු වස් මෙම පර්යේෂණය ඉවහල් වනු ඇත. අගනගුණදපණ කතුවරයා පිළිබඳ විවාදයක් ද ඇති අතර ඒ පිළිබඳ යම් සාකච්ඡාවක් සිදු කිරීම මෙමඟින් අපේක්ෂා කෙරේ.

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

මේ ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයට අනුව සිදු කළ ප්‍රස්තකාල අධ්‍යයනයකි. එහි ලා දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී පඨිත විසංයෝජන ක්‍රමය භාවිත කෙරිණ. ඊට අමතර ව සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් කෘතිය හා සම්බන්ධ කර්තෘත්වයට අදාළ ගැටලුව පිළිබඳ විමසන ලදී.

සාකච්ඡාව

කවි 62කින් සමන්විත අගනගුණදපණ කුඩා කෘතියේ මුල් පිටුවේ පහත දැක්වෙන පරිදි කරුණු රාශියකි. (මෙතැන් සිට ඉදිරියට කෘතියේ පඨිතය උපුටා දැක්වීමේ දී එහි තිබූ න,ණ,ළ,ල ආදිය හා පද බෙදීම එලෙස ම යොදා ගැනෙයි)

ඉහත පඨිතය විශ්ලේෂණයේ දී පහත කරුණු අනාවරණය වේ.

- 1 මෙය විරතිවිවාදය නමැති කෘතියකට පිළිතුරකි. විරතිවිවාදය යනු ස්ත්‍රීන්ට අහේතුකව වෝදනා කළ ග්‍රන්ථයකි.
- 2 මෙය ලියූ කතුවරය ඊට සදූපදේශ ලබා ඇත. ඒ අනුව ඇත් කැතරින් සිල්වා නමැති කතුවරයගේ ගුරුවරයා බී. ඩී. ඇස් විජයරත්න නමැත්තෙකි.
- 3 මෙම කෘතිය වැලිතොට (වත්මන් බලපිටියේ) විද්‍යාරත්නාකර යන්ත්‍රාලයේ මුද්‍රණය කොට ඇත්තේ 1894 වර්ෂයේ දී ය. ඒ අනුව මේ කෘතිය අදින් වසර 130කට පෙර රචිත ය.

කෘතියේ සංඥාපනයෙන් ද වැදගත් තොරතුරු කිහිපයක් ම අනාවරණය කර ගත හැකි ය. සංඥාපනය පහත දැක්වේ.

ස්ත්‍රීන්ට අභූතයෙන් ගරහා කළ විරතිවිවාදය නම් කවිපොතක් පසිදු කර තිබේ. ඊට උත්තර වශයෙන් බෞද්ධ ශිව ක්‍රිස්තුආදි ධර්ම ප්‍රස්තකයන්ගෙන් වැදගත් කරුණු උපුටාගෙන සිවිල සිංහළ භාෂාවෙන් මෙම පොත කෙළෙමි. මෙයින් අධමආය ස්ත්‍රීපුරුෂ දෙපක්ෂයෙහිම ඇතිවූ බවද යහපත් ආය ස්ත්‍රීසංඛ්‍යාවේ වැඩිවූබවද ස්ත්‍රීන්ට ගැරහීම අනුවන කමක් බවද ප්‍රකාශ වේ. පුරුෂයන් විසින් ස්ත්‍රීන්ට ගරහා කළ බොහෝ පොත් ඇති නුමුත් ස්ත්‍රීයක් විසින් ස්ත්‍රීන්ට ගරහා කළ බොහෝ පොත් ඇති නුමුත් ස්ත්‍රීයක් විසින් ස්ත්‍රීන්ගේ යහපත්කම ප්‍රකාශකොට කළ එකම පොත මේකයි. ස්ත්‍රීන් විසින් මෙය ඉගෙන ගත යුතුමයි. මේ ගැණම මීට දශගුණයකින් පමණ ලොකු පොතක් කරමි. ස්ත්‍රීන් විසින් මේ පොත මිලදී ගැනීමෙන් සහ මීට මුදල් ආදිය පරිත්‍යාග කිරීමෙනුත් මට ආධාර කළහොත් එයස නොබෝ දවසකින් ප්‍රසිද්ධ කරන්නෙමි. පුරුෂයන් විසින් මනා උපදේශ සහිත වූ රසවත් කාව්‍ය ඉගෙනගැනීම පිණිස මෙය භාවිතා කටයුතු බැව් කියමි.

මට එවන ලියුම්කියුම් වැලිතර පදින්වි අලංකාර ශාස්ත්‍රාචාර්ය බී.ඩී.ඇස්. විජයරත්න මහාත්මයා බාරෙ කොස්ගොඩ තැපැල් කන්තෝරුවට එවිය යුතු. මේ පොත් වැලිතර අලංකාර ශාස්ත්‍රාචාර්ය බී.ඩී.ඇස්.විජයරත්න මහාකක්භටාලෙන්ද ගාල්ලේ ඒ. ඩබ්ලිවු දාර්ලිස්ප්‍රේරාමහාත්මයාගෙන්ද කලුතර උස්වතුමන්කඩ අගෝරිස් ද සිල්වා අමරකුංග මහාත්මයාගෙන්ද කොළඹ හුණුපිටියේ කුරුඳුවත්තෙන්ද ලබාගත් පුළුවන් වේ. මිල සහ 12 යි. ඇන් කැතරින් සිල්වා (අගනගුණදපණ 1894).

මෙකී පධිතය විසංයෝජනය කරමින් පහත කරුණු පෙළගැස්විය හැකි ය.

1. විරතිවිවාදයට පිළිතුරක් ලෙස මෙම කෘතිය සම්පාදිත ය. කෙසේ වෙතත් එම කෘතිය අප්‍රකට හා අදෘෂ්ට එකකි.
2. මේ කෘතිය සිංහල භාෂාවෙන් කළ නමුත් එහි ලා බෞද්ධ ශිව ක්‍රිස්තු ආදී ධර්මප්‍රස්තකයන්ගෙන් කරුණු උපුටා ගෙන තිබේ. කෘතියේ අන්තර්ගත ව ඇති කවි පරීක්ෂාවේ දී එය තහවුරු වන අතර මෙම කෘතිය පූර්ව අධ්‍යයනයක් සහිත ව කළ එකක් බව පැහැදිලි ය.
3. ස්ත්‍රී ගුණ වනමින් කළ එක ම කෘතිය ලෙස අතිශයෝක්තියෙන් යුතු ප්‍රකාශනයක් ද කතුවරයා විසින් තම සංඥාපනයේ දක්වා ඇති අතර ස්ත්‍රීන් මේ කෘතිය පරිශීලනය කළ යුතු බවට නිර්දේශයක් ද ඇතුළත් ය.
4. මෙහි තවත් දිගුවක් ලෙස මෙයට වඩා දසගුණයකින් යුත් කෘතියක් රචනා කිරීමේ අරමුණක් කතුවරිය සතුව ඇති අතර ඊට මූල්‍යාධාර ද අපේක්ෂා කොට තිබේ. කෙසේ වෙතත් එවන් කෘතියක් පළ වූ බවට සාක්ෂ්‍ය නොමැත.
5. කෘතියට ප්‍රතිචාර කතුවරයා අපේක්ෂා කොට ඇති අතර ඒ සඳහා අදහස් එවිය යුතු ලිපිනය ද දක්වා ඇති අතර රටේ ප්‍රදේශ

කිහිපයකින් ලබා ගත හැකි පුද්ගලයන්ගේ නම් ද කෘතියේ ඇතුළත් ය.

කෙසේ වෙතත් ඇන් කැතරින් සිල්වා නමැති මේ කිවිදිය පිළිබඳ නිසි තොරතුරක් මෙතෙක් හමුව නැත. ඇය වැලිතර ඉස්කොලෙ හාමිනේ නමින් ජනප්‍රවාදයේ හැඳින්වුවත් ඒ ගැන කිසිදු සාහිත්‍යමය මූලාශ්‍රයක් නොමැත. අර්ජුන පරාක්‍රම කතුවරිය කළ පර්යේෂණයකින් අනාවරණය කරගත් තොරතුරු රාශියකි. ඔහුගේ ම වචනයෙන් ඒවා මෙසේ උපුටා දැක්විය හැකි ය.

1. ගාල්ලේ වාසය කළ ඇන් කැතරින් ද සිල්වා කෙනෙකු පිළිබඳ උපත, මරණය හෝ විවාහ සහතික පිළිබඳ වාර්තා නො පවතී. කෙසේවුවත් අවධානයට යොමු කළ කාලය තුළ එවැනි වාර්තාකරණ කටයුතු සිදු වී ඇත්තේ අසම්පූර්ණ තරක අන්දමකින් ය. උදාහරණයක් වශයෙන් උපන් ගැන සෑම විට ම වාර්තා තබා නැත. තිබෙන වාර්තා වුව ද අසම්පූර්ණ ය.
2. ගුරු නාම ලැයිස්තු පරීක්ෂා කිරීම සඳහා පාසැල් වාර්තා පොත් නැත
3. සංගණන වාර්තාවල සහ ඊට අනුබද්ධ වෙනත් වාර්තාවල මීට අදාළ කරුණු කිසිවක් සටහන් වී නැත. කෙසේ වෙතත් සංගණන වාර්තා පොත්වල සඳහන් කාරණා ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි වශයෙන් යොදාගන්නට ද බැරි ය (පරාක්‍රම 2011).

තව දුරටත් කතුවරිය ගැන අදහස් දක්වන පරාක්‍රම කැතරින් සිල්වා ගැන බළපිටියේ ස්වාමීන්වහන්සේලාගේ අදහස් මෙසේ සම්පිණ්ඩනය කරයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ අමරපුර නිකායේ මූලස්ථානය වන වැලිතර අම්බරුක්කිරාම පන්සලේ සිටින 82 හැවිරිදි නායක භාමුදුරුවන් කියා සිටියේ කැතරින් සිල්වා හාමිනේ විජේරත්නගේ ලේලි කෙනෙකු බැව් එනම් විජේරත්නගේ සහෝදරියකගේ දියණියක

බැව් කියනවා තමාට යම්තමින් මතක ඇති වගය. හාමුදුරුවන් තවදුරටත් කියා ඇත්තේ ඇගේ ඥාතීන් තවමත් රන්දොමේ, මාදුව, අහුන්ගල්ල, කන්දෙගොඩ සහ හැගල්ල යන ප්‍රදේශවල වාසය කරන බවය. කැතරින් සිල්වා ගාල්ලේ දඩල්ලේ වාසය කළ බව හාමුදුරුවන්ට මතකය. ඒ වාගේ ම විජේරත්න විසින් පසුකාලයේදී ලියන ලද දශමහාදෝෂය නම් කෘතියේ සඳහන් කැතරින් සිල්වාගේ කවි දෙක ද නායක හාමුදුරුවන්ට මතක ය. කට පාඩමින් ඒවා ගායනා කරන්නටත් හාමුදුරුවන්ට පුළුවන. එම පන්සලේ ම වසන තවත් ජ්‍යෙෂ්ඨ හික්ෂුවක වන ගරු අහුන්ගල්ලේ විමලජීව හාමුදුරුවන් කියා සිටියේ කැතරින් සිල්වා ඉංග්‍රීසි භාෂාව ඉතා හොඳින් දැන සිටි බවත් බයිබලයෙන් සහ මෙතෙක් සිංහලයට පරිවර්තනය වී නැති ඉංග්‍රීසි පඨිතවලින් උදාහරණ දක්වා ඇති බවත්ය. යථොක්ත සාක්ෂිය ඉතාමත් කුතුහලකාරී වන්නේ මේ සාක්ෂිකරුවන්ගෙන් එක්කෙනෙකු හෝ පඨිතය දැකලාවත් නැති අය වීමත් බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාර පුස්තකාලයේ තිබෙන පිටපත කියවූ අය සමඟ කිසිදු සන්නිවේදනයක් නැති අය වීමත් යන කාරණා නිසාය (පරාක්‍රම 2011).

මේ පාඨයෙන් කතුවරිය පිළිබඳ උභතෝකෝටික අදහසක් පැන නැගීය. මේ පර්යේෂකයා විසින් ඒ ගැන මූලාශ්‍රය පුද්ගලයන් දෙදෙනෙකුගෙන් විමසූ අතර බලපිටිය ප්‍රදේශයේ ඓතිහාසික පසුබිම පිළිබඳ අවබෝධයක් ඇති පේරාදෙණි සරසවියේ සුමේධ වීරවර්ධන මේ පිළිබඳ දක්වන අදහස වන්නේ ඇත් කැතරින් සිල්වා යනු නල්ලාහන්දි කැතරින් සිල්වා බවත් එහෙත් අහුන්ගල්ලේ විමලනන්දිතිස්ස හිමි ඔහුට පැවසුවේ එය සැබැවින් ම ඇත් කැතරින් සිල්වාගේ නොව එන් පී වී ඇස් විජයරත්න හෙවත් නල්ලාහන්දි බාර්නස් ද සිල්වා විජයරත්න නමැත්තා විසින් ලියූ එකක් බවත් ඔහු එහි කර්තෘත්වය ඇත් කැතරින් සිල්වාට පවරා ඇති බවත් ය.

(සම්මුඛ සාකච්ඡා 01) කතුවරිය ගැන අදහස් දැක්වූ බලපිටියේ ලේඛකයෙකු වන දේ.සු.ද. සොයිසා පවසන්නේ කතුවරියගේ එන් යන්නට නල්ලාහන්දි නාමය පශ්චාත් කාලීන ලේඛකයන් එක් කර ඇති බවත් ඇය නල්ලාහන්දි නම් එන් එච් ලෙස දැක්විය යුතු බවත් ය. එසේ ම විරතිවිවාදය නමැති පොත ගැන ඔහු සතු ව ද තොරතුරු නොමැති බව පැවසුවේය. (සම්මුඛ සාකච්ඡා 02) එකී තොරතුරු අනුව පැහැදිලි වන්නේ අගනගුණදපණ සහ එහි කතුවරිය කාලයේ වැලිතලාවෙන් වැසී ගොස් ඇති බවත් එහි යටගියාව කැණබැලීම පර්යේෂකයන්ට ඉතා දුෂ්කර එකක් බවත් ය. (පර්යේෂකයාගේ අදහස ද සුමේධ වීරවර්ධන නිවැරදි බව යි. ඊට හේතුවේ ඇයගේ ඥාති පරම්පරම්පාවක කිසිවකු බලපිටියේ ධරමාන නොවන බව යි. අනෙක් අතට එවන් විශිෂ්ට කාව්‍ය ශාස්ත්‍රාචාරීන් යුත් අයෙකු සිටියේ නම් ඇය පිළිබඳ ජනශ්‍රැතිමය වශයෙන් ශේෂ වූ කාරණා තිබිය යුතු ය. කෙසේ වෙතත් පර්යේෂකයෙකුට අවශ්‍ය නම් ඇය පිළිබඳ නැවත සෙවීමක් කළ හැකි ය. නිර්මාණයක දී එහි කතුවරයා හෝ කතුවරිය අත්‍යන්තයෙන් ම වැදගත් නමුත් මෙම නිර්මාණයේ කර්තෘ පිළිබඳ ඇත්තේ අවිනිශ්චිත ස්වභාවයකි. එහෙත් එය කෘතියේ පඨිතය විභාගයට බාධාවක් නො වෙයි.)

මෙහි කතුවරිය තම කාව්‍ය සංග්‍රහය පොහොසත් කර ගැනීමට ජාතක අටුවාව, දම්පියා අටුවාව, රසවාහිනි, දහඅටපාලිය, ඇහැලපොළ නාටකේ, ජාතක අටුවාව, පාරාජිකා පොත, උපදේශ භාෂිණි, රාජවලිය, මනොරථ පූරණි, බයිබලය හා බොකේෂියෝ යන ඓතිහාසික ග්‍රන්ථ යොදා ගෙන ඇත. එමඟින් කවි 62කින් සමන්විත මෙම ප්‍රබන්ධයේ ඉහත කෘතිවල ආභාසය ලැබූ බව කවියක ම අග නම සටහන් කරන්නට තරම් කතුවරයා අමතක කොට නැත. කවිවල එන දුරවබෝධ වචනවල අර්ථය ද කවිය අවසන දක්වා තිබීම

විශේෂත්වයකි. මේ අනුව පැහැදිලි වන්නේ ඇය උගත් කාන්තාවක බව යි. එම කාලය වන විට ඇය විසූ බවට සැලකෙන ගාල්ල ප්‍රදේශයේ ඉංග්‍රීසි මිෂනාරි අධ්‍යාපනය තදින් ව්‍යාප්ත වූ බව නො රහසකි. නමුත් ඇයට එම බටහිර අධ්‍යාපනයත් සමඟ පෙරදිග බෞද්ධ සම්ප්‍රදායේ අධ්‍යාපනයක් හෝ ආභාසයක් ලැබී ඇති බව ඇය තම තර්කයට යොදා ගත් මූලාශ්‍රය මඟින් තහවුරු වෙයි.

අගනගුණදපණ යන්නෙහි අර්ථය කාන්තාවන්ගේ ගුණ නමැති දර්පණය යන්න යි. එනමින් එහි කවිවලින් මහිලා ගුණ ප්‍රතිබිම්භ කරයි. පහත කාව්‍යය උද්ධෘත මඟින් ඒ දෙස් දෙයි.

ඇය පොරණ සිරිත් පෙරදැරි ව සරස්වතියට නමස්කාර කොට කාව්‍ය මාලාව අරඹන බව මුල් කවෙන් කියන අතර එහි අරුත ද ඊට පහළින් ඇතුළත් කර තිබේ.

සුර නර බඹුමුදුන සැදු සිරිපද දිලිය ගොරතර පවි අඳුරු බිඳ ලොව කළ හෙලිය නරතුර සුවැසි මුනිරද මුව සරති ලිය කරදර වදිමි සරසවිලිය බැඳ දිලිය (අංක 01)

දිව්‍ය මනුෂ්‍ය බ්‍රහ්මයන් විසින් වදින ලද දීප්තිමත් වූ ශ්‍රී පාද ඇත්තාවූ ද ගොරත පාපාන්ධකාරය නැතිකොට ලෝකය හෙළි කළා වූ ද බුදුරජනුගේ මුව නමැති පද්මයෙහි සතුවින් නිරන්තරයෙන් යහපත් ව වාසය කරන්නාවූ සරස්වතී කාන්තාවට ආදර කර බද්ධාඤ්ජලී ව නමස්කාර කරමි.

මේ අනුව පැහැදිලි වන්නේ කතුචරිය කාව්‍ය ප්‍රබන්ධ ශාස්ත්‍රයේ මූලධර්ම පිළිබඳ අවබෝධයකින් ද සිට ඇති බව යි. බුදු දහම කෙරේ ඇගේ ඇති නම්‍යශීලීබව ද පැහැදිලි වෙයි. එපමණක් නො ව ලාංකේය පද්‍ය සාහිත්‍යය විෂයක ඇයගේ අවබෝධය ද එයින් තහවුරු වෙයි. එනම් පොරණ සිරිත වන බුදු ගුණ වනමින් පද්‍යකරණයට ප්‍රවේශ වීම යි. එමෙන් ම ඇය එකී අතීත සම්ප්‍රදාය

ගරු කොට හා ගුරු කොට ඇති බව ද ඒ අනුව පෙනෙයි.

අගන ගුණ නොදැන අවගුණ මතද ලෙඳ කියන මන නුගුණ සුන්වදන බිඳ බිඳ සවණ බණ පොරණ සෙසු සුබය ලෙඳ සොඳ අගණ ගුණ දපණ මම කියමි පද බැඳ (අංක 03)

තම කාර්යට පෙර ඇසූ පුරාණ බණ දහම් සහ අනෙක් සුභාෂිත කියවමින් අගනගුණදපණ කරන බව ඇයගේ අදහස යි. අනතුරු ව ඇය මෙසේ කාන්තාව සම්බන්ධ දෘෂ්ටිවාද නිෂේධනය කරන්නීය.

ගුණ ඇති ගැහැණු ඇත ගුණ ඇති පිරිමි ඇත ගුණ නැති පවිටු අය එම දෙපසෙම සිටින (අංක 08)

මෙමඟින් ධ්වනිත වන අදහස වන්නේ ගැහැනු පිරිමි යන දෙපාර්ශ්වයේ ම ගුණවත් අය ඇති අතර ඒ හා සමාන ව ම ඒ දෙපාර්ශ්වයේ ම අගුණ අය ද වෙසෙන බව යි. එබැවින් කාන්තාවකගේ හෝ පුරුෂයෙකුගේ අගුණක් හෝ දොසක් දැක සමස්ත පාර්ශ්වයට ම වෝදනා එල්ල කිරීම අසාධාරණ බව කතුචරියගේ අදහස යි. එසේ ම ගුණ අගුණ සම්බන්ධ නියතිවාදී දෘෂ්ටියක් ඇය සතුව කෙසේවෙතත් නැත. එනමින් ඇය අන්තගාමී නො වන ප්‍රගතිශීලී කිවිදියකි.

ගැහැණුන් තනිව කරණා තදපවෙක් නැති ගැහැණුන් ලවා පවිකරවන පිරිමි වෙති ගැහැණුන් අන්පිරිමි ගනිතැයි දොස් කියති ගැහැණුන් සමඟ එපවද පිරිමින් කරති (අංක 10)

මෙම කවිය ඔස්සේ කතුචරිය විශෝධනය කරන්නාවූ භාවය වන්නේ ගැහැනු අය තනි ව ස්වච්ඡන්දයෙන් කරන්නාවූ පාපයක් නොමැති බවත් ගැහැනු උපයෝගී කරගෙන පවිකරන පිරිමි සිටින බවත් ය. ගැහැනුන්ට තම ස්වාමියා නොවන අන් ස්වාමීන් සේවනය කරන බවට දොස් පවසන නමුත්

එවන් වරදක යෙදෙන ගැහැනියක වෙතොත් ඇය සමඟ එම පාපයට පිරිමියා ද දායක වන බව වැඩි දුරටත් කිවිදිය පවසන්නීය. එයින් ගම්‍යමාන අර්ථය වන්නේ ගැහැනියට කේවලව කාමයෙහි වරදවා හැසිරිය නොහැකි බව යි. එබැවින් එකී ශික්ෂාව බණ්ඩනයෙහි ලා ගැහැනියට පමණක් ඇඟිල්ල දිගු කිරීම යුක්තියුක්තදැයි කවියෙන් විමසයි.

විරකි විවාදය කරුවැන්නන් සමඟ කැමති නොවෙති පහසට රුසිරු තුනුවග පැවති රොසින් ගරහති උනු උන්ට අග නැනති අය වණති ගුණ නිතර තුනුවග (අංක 12)

තම කෘතිය රචනයට ලග්න වූ විරකිවිවාදය ලියූ වැනි අය රූපශ්‍රීයෙන් යුත් කාන්තාවන් සේවනයට අකැමැති බැවින් රෝෂයෙන් හෙවත් ඊර්ෂ්‍යාවෙන් කාන්තාවන්ට ගැරහුව ද ඤාණවන්ත අය කතුන්ගේ ගුණ නිරතුරු වර්ණනා කරන බව ඇය පවසයි. ඒ අනුව ඇයගේ අධ්‍යාපය වී ඇත්තේ කාන්තාවන්ගේ රූපශ්‍රීය යනු ඊර්ෂ්‍යා නො කළ යුතු කාන්තාවන්ට ආහරණයක් බව යි. එසේ ම විරකි විවාදය නමැති අදෘෂ්ට කෘතියේ කතුවරයාගේ දෘෂ්ටිය පිළිබඳ ව ද මෙය ඉඟියකි. මේ අනුව ඇයගේ දෘෂ්ටිය ඊට හාත්පසින් ම විරුද්ධ එකක් බව පෙනෙයි.

අප කිසිවෙකු නො දත් විරකිවිවාදය කඳුරු ගෙඩි කා ජීවිතය නාශනය කරගත් කතුන් දෙදෙනෙකු පදනම් කර ලියැවුණු බවට ඉඟියක් පහත කවියෙන් හෙළි වෙයි.

කහරු පල බුදින දන නැසෙන පලියට මියුරු පලක් නුබුදිද දන නැනැති සෙට නපුරු ලියන් දෙන්නෙක් කරපු වරදට කවුරු ගරහද්ද සියලුම ලියන් හට (අංක 13)

ඒ අනුව විරකිවිවාදය නමින් කෘතියක් තිබූ බව අපට තහවුරු වෙයි. එහෙත් එය අප්‍රකට එකක් බැවින් කෘති දෙක සන්සන්දනය කර බැලීමට අවස්ථාවක් නොමැත. එහෙත් නපුරු

ලියන් දෙදෙනෙකුගේ ක්‍රියාවෙන් සමස්ත ස්ත්‍රී සංහතියට ම වෝදනා කිරීම කොතරම් අයුක්තිසහගතදැයි ඇය මෙයින් ප්‍රශ්න කරයි.

වතා රැකි අසුපල් බිසවගේ පහස පතා නොලැබ බොරු කී මැති වෙලා රොස සිතා සැබව රජ මැරවිය බිසව යස ඉතා බොහොය පිරිමින් කරනා දොස (අංක 20)

මෙම කවියට ආභාසය ලබා ඇත්තේ සාම්ප්‍රදායික නෘත්‍ය කලාවෙහි පැනෙන දහඅට පාලියෙනි. පතිවෘතය ආරක්ෂා කළ බිසවකට අදාළ වෝදනාවලට කරුණු නොවීමසා රජු විසින් මරා දමනු ලැබීම පිරිමින් කරන දොසකට උදාහරණයක් ලෙස දක්වා ඇත. ඒ අනුව පැහැදිලි වන්නේ පුරාණ සාහිත්‍යය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් ද සහිත ව කතුවරිය තම ප්‍රබන්ධය සිදු කර ඇති බව යි. මෙබඳු අවස්ථා ලෝක ධර්මී නාට්‍ය සම්ප්‍රදායට අයත් කළ හැකි බවත් ඇතැමකුගේ අදහසයි (සේනානායක. ආර්. 2022). තව ද ඇය ඇහැලේපොළ සංසිද්ධියේ ආචරණයට නිර්මාණානුභූතියක් කර ගන්නා බව ඇහැලේපොළ නාටකයේ එන රජුගේ අණසක පැහැර හැරීම නිසා ඇහැලේපොළ කුමාරිහාමි මරුමුව හෙළීමෙන් රජ වුවත් පුරුෂ පක්ෂයේ නපුරුවෙ පහව නොයන බව පවසන්නේ මෙසේ ය.

සොඳුරු පහස නොම ලැබ ඇහැලපොළ ලද දෙදරු ඇ ලවා කොටවා රොසින් තද රුදුරු පව් කෙළෙය ඔහු වින්දේය වද නපුරු සැටි බලව පිරිමින් රජ වුවද (අංක 30)

පංච ශීලය බිඳින්නට වඩාත් පෙළඹෙන්නේ පිරිමින් ද ගැහැනුන් ද යන පැනය 26 වන කවේ සිට 30 වන කව දක්වා කවිවලින් ඇය විමසන්නේ මෙසේ ය. එසේ ම බුදුබණ බණ්ඩනය සෞරතර වූ නිරා දුකට හේතුවක් වන දහම ද ඇය පහත කවෙන් අවධාරණය කරන්නීය.

වර අප බුදුන් වදහළ බස් නොකරහ ද
ගොරතර නිරා දුකයට බය නොව මෙස ද
නිරතුරු මුහුදු ගංගා වන වලට වැ ද
පරපණ නසන්නෝ ගැහැණුහුද පිරිමි ද
(අංක 26)

මේ අනුව ප්‍රාණසාක අකුසලය නිරා දුකට
බය නොවී විවිධ කැන්වලට ගොස් සිදු
කරන්නේ පිරිමි බව අනියමින් පවසන්නීය.
විශේෂයෙන් ම ඇය මාළු බැම හා දඩයම
ගැන කවියෙන් ධවනිත කරයි.

ලොබයෙන් අනුන්නේ දන මම ගණිමි මය
මෙලොවින් ලැබෙන්නේ සැබවින් අයස මය
එපවින් විදින්නේ සැන නිරා දුක මය
සොරකම් කරන්නේ වැඩි දෙන පිරිමි මය
(අංක 27)

අනුන් සතු වස්තුව සොරකම් කිරීම මෙලෝ
පරලෝ යන දෙලෝ දුකට හේතු වන බවක්
ඊට ද වඩා ලොබ වන්නේ පිරිමියා බවටත් ඇය
වෝදනා කරන්නීය. කෙසේ වෙතත් ලෝභය
විෂයක බුදු දහමේ එවැනි ඉගැන්වීමක් නැත.
එනම් ලෝභය අධික පිරිමියා හෝ ගැහැනිය
ලෙස බුදු දහමේ නො ඉගැන්වෙයි. එනමුත්
මෙහි ලා ස්ත්‍රියගේ ගුණ වර්ණනා කරන
අටියෙන් ඇය මෙවන් ප්‍රකාශයක් කරන්නට
ඇත.

තම සිතයුර ලැබුනු අයහට නමා හද
පෙම නොමකර අනුන්ගේ අය සමඟ ඉඳ
මෙම දියතුර ගැහැනු පිරිමින්ගෙන් නොමද
කමමින් සර වඩා හැසිරෙන්නෝ කවිද
(අංක 28)

කාමමිථ්‍යාවාරය තනි ව ම කළ නොහැක්කකි.
තමන්ට අයත් නොවන නමුත් ස්වකීය
චිත්තය ඇදී යන කතුන් සමඟ හිඳිමින්
වඩාත් ම ඒ මිථ්‍යාවර්තාවෙහි සරන්නේ පිරිමි
ද ගැහැනු ද යන පැනය ඇය අසමින් එහි ලා
කාන්තාවන්ට පමණක් එල්ල කරන වෝදනා
නිසරු බව පෙන්වා දෙන්නීය.

ගොසින් විනිසකරුවෙක සැබවක් කියමියි
සිතින් යම්ලාබයක් අත්කරගනිමියි
අනුන් සතු වූ දේ අන්හට හිමිකරමියි
මුලින් බොරු කිවෙවත් දැන් කියතෙත් පිරිමියි
(අංක 29)

බොරුවෙන් මුසාවෙන් ලාභ ලබන අටියෙන්
නොවුණු දෙයක් කියමින් හානි කරන්නේත්
පිරිමි බවට ඇය උදාහරණයකට ගන්නේ
විනිශ්චයකාරවරු අබියස එකල සිදු වූ වර්යා
හා සිද්ධි නිරීක්ෂණය කරමින් විය යුතු ය.

තැබැරුම්වලට වැදලා සුරාබොන
ලොබා වී සුදුමඩුවල දු කෙළින
ලබා ගණ මිනිස් කය බොහො දුලබවන
නොබා කියව පිරිමිම නොවෙද වැඩි දෙන
(අංක 30)

සුරාව හා සුදුව යන දුසිරිත වෙත යොමු
වී දුර්ලභ මිනිස්භාවයේ වටිනාකම වනසා
ගන්නේ වඩාත් ම පුරුෂ පක්ෂය බවට ඇය
වෝදනා කරන්නී ය. සුරා සුදුව බුදු දහමට
අනුව මානව පුරුෂාර්ථවලට විරුද්ධ දැ
ය. එසේ ම සමාජ ප්‍රතිමාන අනුවද සුරාව
සුදුව තරම් නො වේ. ගැහැනියට සාපේක්ෂ
ව ඊට පිරිමියා ඇදී යන බව පෙන්වා දෙන
අටියෙන් මේ කවිය ඇය ලියන්නට ඇත.

කතුවරියගේ පෘථුල බුද්ධිය හා කාව්‍යකරණයේ
දක්ෂතාවට සාක්ෂ්‍යයක් ලෙස ඇය සම්භාව්‍ය
ග්‍රන්ථ සේවනයට දක්වන සුකර බව දැක්විය
හැකි ය. හික්ෂුවක සහ තම පැවිදි වූ මව
අතර ඇති වූණ ලෛංගික සම්බන්ධතාවක්
පිළිබඳ පුරා කථාව අනුභූති කඳගෙන ඇය
පහත දෙකව නිමවන්නීය.

මහණ හට උවමනා වන දේ නොයෙක
රැගෙන පන්සලට ගිය සඳ නොවී සැක
සැනින බදාගණ නොසිතා ලැබෙන දුක
මහණ වුවද මව්ගන්නේ පිරිමියෙක
(අංක 43)

මව්පුතු දෙදෙන මෙසසර දුක ගැණ බියෙන්
ලොව්තුරු මුනි සඳුගෙ සසුනේ මහණ උනේ
මව් සහ දල්කම්කර අයසපැමුණුනේ
පවුකරු තවත්මිනිසෙකලෙසමහණඋණඅනේ
(අංක 44)

ඒ අනුව පැහැදිලි වන්නේ පාරාජිකා පාලිය මෙන් ම මාතෘපුත්ත සූත්‍රය ගැන ද කතුවරියට අවබෝධයක් තිබී ඇත. සූත්‍ර පිටකය නිවරණ වර්ගයේ එම සංසිද්ධිය මෙසේ දේශිත ය.

එකල බොහෝ වහන්දෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් එ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ. වහන්ස මෙ සැවැත්හි මහණ මෙහෙණ දෙමාපුතු කෙනෙක් වස් එළඹීයහ. ඔහු උනුන් නරතුරු දර්ශනය කැමැති වූහ. මවුදු නිරතුරු පුතු දක්නා කැමැත්ති වූය. පුත් ද නිරතුරු මව දක්නා කැමැති විය. නරතුරු දැක්මෙන් ඔවුන්ගේ සංසර්ගයෙක් විය. විශ්වාසය ඇති වත් ම කම්භරායෙන් බැසගැන්ම විය. බැසගත් සිත් ඇති ඔහු ශික්ෂාප්‍රත්‍යාධ්‍යාන නොකොට දොඹලය පාළ නො කොට මෙවුන්දම් සෙවියහ යි (බු.ජ.ත්‍රි.මු. 1960).

තව ද හික්ෂුත්වයෙන් පරාජයට පත්වන ක්‍රියාවක එකී දෙදෙනා නිරත ව ඇති බව පාරාජිකා පාලියේ විනය ශික්ෂාවක් ලෙස දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය.

යම් මහණෙක් විනයානුකූලව උපසම්පදාව ප්‍රතික්ෂේප නොකොට උපසම්පදාවෙන් නොමිදී උපසම්පන්නයකු වශයෙන් සිටිමින් යටත් පිරිසෙයින් තිරිසන් මාගමක් සමග වුවද මෙවුන සේවනයේ යෙදුණේ නම් ඒ මහණ පාරාජිකා වේ. සිල්වත් හික්ෂුත් හා සංවාසයට නුසුදුසු වේ (බු.ජ.ත්‍රි.මු. 1960).

බුදුසමයෙහි එන එවන් අධර්මකාමී ලෙස නිර්දේශිත වර්ගයාවක් පිළිබඳ බයිබලයේ උප්පත්ති කථාවේ පරිච්ඡේදය 19හි දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය.

ලොත් පිටතට ගොස් තමාගේ දූවරුන් සරණපාවා ගත් බැනාවරුන්ට කථාකරමින් නැගිට මේ ස්ථානයෙන් පිටතට යන්න මක්නිසාද ස්වාමීන්වහන්සේ මේ නුවර විනාශ කරන්ට යනසේකැයි කීවේය. එහෙත් ඔහු

සරදම්කරන්නෙකු මෙන් තම බැනාවරුන්ට පෙනුණේය. පහන්වුණ කල දේවදූතයෝ මේ නුවර අයුතුකමෙහි ඔබ නාස්තිනොවන පිණිස නැගිට මෙහි සිටින ඔබේ භාර්යාවත් ඔබේ දූවරුන් දෙදෙනාත් කැඳවාගෙන යන්නැයි කියා ලොත් ඉක්මන් කෙරවුවෝය. එහෙත් ප්‍රමාදවුණ කල්හි ස්වාමීන්වහන්සේ ඔහු කෙරෙහි ඇති දයාව නිසා ඒ මනුෂ්‍යයෝ ඔහුගේ අතද ඔහුගේ භාර්යාවගේ අතද ඔහුගේ දූවරුන් දෙදෙනාගේ අතද අල්වාගෙන ඔහු ගෙනගොස් නුවරින් පිටත සිටවුවෝය

එකී සිද්ධිය මූලාශ්‍රය කොට ගෙන කිවිදිය පහත කවිය ප්‍රතිනිර්මාණය කොට ඇත.

නිසා දන සබාවිරිදුටු පවු කරණ නසා දෙවි ජෙහෝවා දෙරටක් පොරණ තොසා වී සුරැක්ලොත් සුරා බිනණ ලසා නොව පහසගති තම දුදෙදෙනන (අංක 54)

මේ අනුව පැහැදිලි වන්නේ අඟනගුණදපණ කතුවරිය ඉතා සංයමයෙන් යුතු ව ස්ත්‍රිය විෂයක ඇති තත්කාලීන සමාජ දෘෂ්ටිවාද නිශේධනයට සදය මූලාශ්‍රය තෝරා ගෙන ඇති බව යි.

සමාලෝචනය

අඟනගුණදපණ කෘතිය වූ කලී ස්ත්‍රීත්වය පිළිබඳ සමාජ සම්මත මතවාද බිඳ දැමීමෙහි ලා ස්ත්‍රියක විසින් ගනු ලැබූ අහිත ප්‍රයත්නයකි. එබැවින් විරතිවිවාදය නමැති ස්ත්‍රියට ගැරහු කෘතියකට දුන් පිළිතුරක් ලෙස අඟනගුණදපණ ලඝු කිරීම තරම් නො වෙයි. එසේ ම අඟනගුණදපණ ස්ත්‍රියට එල්ල කළ චෝදනා බණ්ඩනය කළ කෘතියක් වුවත් අඟනගුණදපණ ඔස්සේ මතු කරන ලද අදහස් හෙවත් පුරුෂයන් වෙත එල්ල කළ චෝදනාවලට ලැබුණු පිළිතුරක් ගැන කිසිදු තොරතුරක් නොතිබීම මඟින් කතුවරියගේ අපේක්ෂාව මස්තකප්‍රාප්ත වී ඇති බව ද නිගමනය කළ හැකි ය. අවසාන වශයෙන් ඇය සිදු කොට ඇත්තේ කාන්තාව කෙරෙහි

ඇති පුරුෂ වෝදනාවල තම අධ්‍යක්මයේ ඇති විරෝධභාවය විරේචනයකි. ඉහත සාකච්ඡා කළ සෑම කවියකින් ම ඇ කුළුණින් නිර්දෝෂී ස්ත්‍රිය ඊට සාක්ෂිය යි. එය කාන්තාවක අතින් වැරදි සිදු නොවන බවට කළ ආධ්‍යානයකට වඩා සාපේක්ෂ ව පුරුෂයාගේ දුශ්චර්යාත්මක ලාලසාවට එල්ල කළා වූ සාහිත්‍යාත්මක ප්‍රහාරයකි. යටත්විජිත ලාංකේය සමාජයේ ස්ත්‍රියට හිමි ආස්ථානය පිළිබඳ පර්යේෂකයන්ට තව දුරටත් මෙම කෘතිය විවිධ පර්යාවලෝක ඔස්සේ විමර්ශනය කළ හැකි බව ද යෝජනා කළ හැකි ය.

මූලාශ්‍රය

නීවරණ වග්ගය (1960) බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව, රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව.

පරාක්‍රම, ඒ. (2011) අන්තර්ධාන කර්තාවරියක් පිළිබඳව නඩු නිමිත්තක්: ස්ත්‍රී පඨිනයක් විනිවිදභාවය.

පාරාජකපාළි (1960) බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව, රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව.

ශුද්ධ වූ බයිබලය (උප්පත්ති කථා) (පරිශීලනය කළේ 2024-10-13) <https://www.bible.com/bible/1794/GEN.19.14.SROV>

සම්මුඛ සාකච්ඡා 01 - සුමේධ විරවර්ධන සමඟ (ජ්‍යෙෂ්ඨ කටිකාවාරිය, දර්ශන අංශය, පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලය) 2024 ඔක්තෝබර් 10.

සම්මුඛ සාකච්ඡා 02- දේ. සු. ද සොයිසා සමඟ (ලේඛක හා මාධ්‍යවේදී) 2024 ඔක්තෝබර් 10.

සේනානායක, ආර්, (2022) නාට්‍ය හා නාට්‍ය කලාව. මරදාන: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

හරිශ්චන්ද්‍ර, බී. (2024) වැලිනර ඉස්කෝලේ නාමිනේගේ අගනගුණදපණ හොයා ගන්නෙමි: ඉරිදා අරුණ 2024 මැයි 05.

Chandrasiri, O. (2014) *The Poetical Works and the Poetic Language during the British Period in Sri Lanka*: Journal of the Royal Asiatic Society of Sri Lanka New Series, Vol. 59. No 1 PP, 49-112.

Jayaneththi, R. (2012) *Women attitudes in poems “Keul Rodi Kolama” in its Historical context*, 5th Annual General Research Conference, RASSL.

Kariyawasam, T. (1973) *Religious Activities and the Development of a new poetical tradition in Sinhalese 1852-1906* , thesis submitted for the degree of Doctor of Philosophy at University of London.

Silva, N. Kathrin (1894) *Anganagunadapana*, Welithota: Vidyaratnalankara Press.

Statement of Books Printed in Ceylon and Registered under ordinance no 1 of 1855.